

Elisabet Lunde
Nämndansvarig Kultur- och Fritidsnämnden
08 560 39 337
Elisabet.Lunde@ekero.se

Yttrande över områdesbestämmelser och upphävande av detaljplan för Munsö gamla skola (Munsö prästgård)

Dnr KFN14/36-214

Bakgrund

Stadsarkitektkontoret har översänt rubr ärende för yttrande senast den 25 maj 2014.

Syfte

Syftet med upphävande av detaljplanen är att kunna avyttra marken till annat ändamål än allmänt ändamål samt att säkerställa de kulturhistoriska intressena i närområdet. Detaljplanen ersätts av områdesbestämmelser som innebär en utökad lovplikt avseende bygglov och rivningslov.

Förslag till förändring

Ett upphävande av detaljplanen innebär att marken kan användas för alla möjliga ändamål förutsatt att det bedöms lämpligt i bygglov.

Förändringar kommer i stället att prövas från fall till fall. Lämpligheten prövas mot riksintresse för kulturmiljövård, riktlinjer för hästhållning, möjligheter till samhällsservice, påverkan på omgivningen med flera faktorer.

De nya områdesbestämmelserna är desamma som för området vid Munsö kyrka. Det innebär att ny bebyggelse måste anpassas till den befintliga bebyggelsens och landskapets kulturvärden. Ändring av en byggnad ska utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess kulturhistoriska och miljömässiga värden tas till vara. Bygglovplikten är utökad vilket bl a innebär att även förändring av färg, fasad och taktäckningsmaterial är lovpliktiga.

Tidigare yttranden

Kulturnämnden har redan 2006 yttrat sig över ändring av detaljplan Munsö Prästgård 1:2. Då var motivet till förändringen att kunna stycka av skolhuset och en befintlig villa och sälja som bostäder samt ev en ytterligare bygggrätt för bostad. Kulturnämnden beslutade då avstyrka förändringen med hänsyn till fastighetens läge, gränsande till område med områdesbestämmelser för Munsö kyrka, och dess del i Munsö gamla sockencentrum.

Kulturmiljön

Söder om Munsö kyrka ligger Munsö gamla sockencentrum. En byformation som omfattar prästgården, klockarbostället Bonalund, fd handlesboden Fridhem, fattigstugan och kyrkskolan. Kyrkskolan uppfördes 1878-79 och är i kommunens inventering av kulturhistoriskt intressant bebyggelse bedömd som värdefull. Lärarbostaden är uppförd på 1920-talet.

Det aktuella området ligger inom riksintresse för kulturmiljövården. Det centrala i riksintresseområdet är Munsö kyrka, kringliggande storgods med anor i yngre järnåldern som visar platsens central betydelse under tidig medeltid samt sockencentrat som speglar 1800-talets jordbrukssamhälle.

I förslag till nytt kulturmiljöprogram ska nybyggnation och tillbyggnader vid kyrka och kyrkby bidra positivt till kulturvärdena på platsen. Enligt programmet ska kyrkbyn omfattas av områdesbestämmelser för att garantera en god förvaltning av de kulturhistoriska värdena.

Överväganden och förslag

Bakgrunden till kulturnämndens avslag 2006, till förändringar i detaljplan för Munsö prästgård, var att de kulturhistoriska värdena för kyrkbyn inte kunde säkras vid en avstyckning och försäljning. Sedan dess har bl.a områdesbestämmelser för Munsö kyrka tillkommit. I förslag till nytt kulturmiljöprogram hänvisas till att även kyrkbyn bör omfattas av områdesbestämmelser för att långsiktigt garantera de kulturhistoriska värdena.

Det har också varit stadsarkitektkontorets utgångspunkt och motiv till nuvarande förslag till upphävande av detaljplan och förslag till nya områdesbestämmelser.

Kontoret tar inte ställning till ev framtida behov av mark för allmänt ändamål utan ser till möjligheten till att långsiktigt säkra de kulturhistoriska värdena.

Med förslag till nya områdesbestämmelser och förhöjd lovplikt bedömer kontoret att det finns möjlighet att bevara och även förädla de kulturhistoriska värdena i området även vid en avyttring av fastigheten.

Elisabet Lunde